

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRASOV, piața mare Nr. 30
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la **ADMINISTRAȚIUNEA** în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emușol Lesner, Weinig, Schalk, Rudolf Mosse, A. Opplke Nachf., Anton Oppelk.
 În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Maroyl & Llobmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o soră garmond pe o colonă 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarife și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o soră 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 13)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumă la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 69.—Anul LXIII.

Brașov, Sâmbătă 25 Martie (7 April).

1900.

Din cauza sfinteii sărbători a Bunăvestirii, diarul nu va apăre până Luni seara.

Nou abonament

la

Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 April st. v. 1900

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 corone (12 fl.); pe șase luni 12 corone (6 fl.); pe trei luni 6 corone (3 fl.); pe o lună 2 corone (1 fl.).

Pentru România și străinătate: pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună 3.50 franci.

Abonamente numai la numărul poporal de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 4 corone (2 fl.); pe șase luni 2 corone (1 fl.).

Pentru România: pe un an 8 franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

Ajutorul străin.

E rău, când omul este în bătaia și nu are nici prevedere, nici plan, nici ochiul ager al luptătorului, care scie să se ferescă de lovitura dușmană cu o clipită mai curând, decât l'ar isbi în cap, și care, la rându său, scie să se folosescă de orice greșelă și slăbiciune a dușmanului spre stricăciunea acestuia și în favorul său.

E rău acesta pentru un singur om, care se află în luptă cu altul; cu cât mai rău nu trebuie să fiă pentru un popor, când în strimțoarea lui umblă amețit, îndurând o lovitură după alta și nesciind să se apere la vreme și cum se cade.

Și cam în această stare ne aflăm noi ađi, Românii de dincoace, pe terenul politic-național, nu mai puțin, ca pe cel bisericesc cultural.

Cunoscând greutatea împrejurărilor, toate ar mai merge cum ar mai merge, tărăș grăpiș, decât nu tocmai acur, când atât națiunii, cât și bisericeii noastre îi arde mai tare de a avé apărători harnici, curagioși și solidari, se ridică din toate părțile prorocei mincinoși, cari umblă să ne ademenescă poporul cu tot felul de vorbe seducătoare, bārfeli și cărtiri, ce nu sunt la locul lor și aduc desbinare între ai noștri, ér adversarului folos.

Din nenorocire s'au aflat și se mai află și în clerul nostru destui ómenii fără prevedere, cari au cređut și au făcut și pe alții să credă, că noua rânduélă cu ajutoarele de stat date preoțimei de către guvern va fi mai mult spre binele, decât spre răul preoțimei noastre, și că în cele din urmă nu va pute să schimbe condițiile ei de până acuma în ce privese naționalismul ei și legăturile strinse cu poporul. Alții mai prevedători au dis: nu vă bucurați de argintii, ce vi-se oferă de cei ce tot-deuna v'au privit cu ochi dușmānoși, și tot-deuna au fost cu neîncredere față cu voi, căci acești arginți vi-se vor da pentru cumpărarea sufletelor și vor aduce desbinare și traiu rău în casa și biserica voastră.

Dér ce folos; aceleia, care nu primesce un sfat bun, nici nu 'i se póte ajuta. Preoțimea noastră nu s'a sciut pregăti cum se cade, ca să in-

timpine solidar uneltirile cu ajutoarele și întregirile salariilor preoțesci din partea statului și așa guvernul a pus condițiunile, cari i-au convenit lui pentru împărțirea acelor ajutoare și nu condițiunile, ce trebuiau să consune cu dorințele și trebuințele clerului nostru și pe cari acesta trebuia să și-le stóreacă printr'o luptă solidară, séu la din contră să respingă toți solidar acele ajutoare.

Cei drept, sínódele și congresul național bisericesc al provinciei metropolitane greco-orientale au procedat uniform și și au stabilit o atitudine uniformă. Acesta nu s'a întemplat în provincia metropolitană unită; aici numai archidieceasa Blașiului a luat o poziția demnă și hotărâtă în cestiunea ajutoarelor de stat.

Pe când la Sibiu se crede, că guvernul va lása împărțirea ajutoarelor în mâna Consistoriilor, deja la Blașiu s'a făcut dílele acestea cea mai tristă experiență în privința acestă.

Consistorul metropolitan din Blașiu a înaintat guvernului o listă cu numele acelor preoți, pe cari i-a aflat și i-a recomandat ca vrednici de-a fi ajutoarați, preoți mai slab dotati și cu purtare bună din archidieceasă.

Ce a făcut însé ministrul de culte? A asignat suma de 46,320 fl. pentru ajutoarați, dér din lista, ce a primit'o dela Consistoriu, a șters pe toți preoții aceia, cari nu i-au convenit, nu i-s'au párut destul de „patriotic“ și supuși fișpanilor și solgăbirilor, ér pe cei plăcuți ministrului i-a remunerat gras, deși sunt cei mai slabi, mai puțin cualificați și fără nici un merit, și a pretins să li-se dea câte 600 fl., pe când celor mai harnici și sěraci preoți li-a încuviințat numai sume ridicule de câte 30—50 fl.

Nu înțelegeți odată, care este scopul acestei procederi? Guvernul

vré să nimicescă autoritatea și disciplina morală în biserica noastră, remunerând cu bani cele mai slabe și ticăloșe elemente din cler și făcându-le astfel uneltele sale. Restul și l póte inchipui orice om cu mintea sănătoșă.

Nu am páți-o mai bine nici pe terenul politic-național, decât li-ar succede prorocilor mincinoși, cum sunt cei ce se ridică acuma cu multă obrăncie în Arad, să încurce mințile ómenilor și să-i facă, cu fēcăriile lor, să credă, că contrarii neamului nostru, cari nici-odată n'au avut gânduri mai rele ca astăđi, umblă să ne împace și că cei dela cārmă ar fi cu bune intențiuni pentru Romāni.

Revista politică.

Miercuri a fost amānată dieta din Peșta până după Pascile apusene. Pricina amānării dietei este, că trei dintre miniștri, între cari și ministru-președinte Szell, au trebuit să plece la Viena, pentru a lua parte la **consiliul de miniștri comun**, care se ocupă tocmai acum cu preliminarul de budget comun, ce va fi a-se înainta delegațiunilor.

*

C'o dí mai înainte, a fost în dietă o înfocată discutiune despre **politica confesională**. Pricină a dat o vorbire a contelui Ioan Zichy, în care acesta a dis, că la stările triste de ađi între confesiuni, vina o pórtă mai ales protestanții unguri, cari amăgiți de vorbele celor dela cārmă, au sprijinit la timpul său reformele politice bisericesci, reforme de-opotrivă păgubitoare catolicismului, ca și protestantismului, ba statului însuși. Asta o simt ađi cu toții, de aceea partida poporală catolică va lupta din rěspuțeri pentru revisuirea legilor politice bisericesci.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Nuntă în codru.

Ce mai chiu și chef prin ramuri
 Se 'ncinsese-atunci!
 Numai frați și veri și neamuri
 De-ar fi fost umpleau o țără!
 Dér' așa că s'adunară
 Și străini din lunci!

De mă 'ntrebă, eu nu știu bine —
 Alții póte știu —
 Ce să 'ntrebă calici ca mine!
 Știu că lumea dintr'o dată
 S'a tređit că-i adunată
 Și c'o duce 'n chiu.

Că 'ntr'o dí purtând în mână
 Un colac și-un băț,
 Prepeșița cea bētrână
 S'a oprit și 'n deal și 'n vale,
 Și chiema 'ntelnind în cale
 Lumea la ospēț.

„Cei tu soro?“ Ce să fiă
 Nuntă mare 'n crâng!

N'ai vėđut tu veselii
 De când ești și porți un nume.
 Și-am plecat, trimésă 'n lume,
 Óspeții să-i string.

„Dér pe mire cum îl chiamă,
 Cine-i el, și-al cui?“
 N'auđi-și de sturz, bag-sémă!
 Până și 'mpératu 'l scie —
 „Și-i bogat?“ — „Ce-i pe câmpia
 Tot ce veđi, e-a lui“.

„Ér' mirésa! Din cosiță
 Numai flori îi cad.
 Mierla e. Și e pestriță,
 Și gătită ca o cruce:
 Cisme galbene și-aduce
 Tot din Țarigrad“.

„Ei, atunci să scii, vecino,
 C'am să viu și eu“.
 „Păi, de bună-sémă, vino!“
 Tot așa, cu voe bună
 Prepeșița tot adună
 Pe nuntași mereu.

Și s'a strins din zare-naltă

Neamu 'ntraripat,
 Și din crâng și dela baltă
 Și din șesuri de prin grâne;
 Ba și vrăbiu mai bētrâne,
 Musafirii din sat.

Până'n nópte tot veniră
 Și prin crengi au mas,
 Er' in dorii să rěscoliră,
 Și'n gorun aveau altarul —
 Ia 'nchinați-mi cu paharul,
 Sē-mi mai vie glas.

Mă 'ntrebați de nun? Ei nunul,
 Sóre 'ntradevăr:
 Dumnealui mă rog, păunul!
 Nună mare a fost găita,
 Stete-acasă păunița
 Că-i murise-un vēr.

„Pop' aveau?“ Tu maică sfântă!
 Stai să mai vorbesci?
 Știi pe ciocărlan cum cāntă?
 Dumneđeu să-i ție firea!
 A 'nvēțat trei veri psaltirea
 La Vlădicii sěrbesci.

Drușce-aveau o coșofană
 Și-un cārsteiu bālțat.
 Pișalucul, nene, 'n strană!
 Er' cādelnița de aur
 O ținea jupānul graur
 Dascălu 'nvēțat.

Dér' să veđi! la socru mare
 Sgomote, din dorii —
 Pișigoiu 'ntruna sare,
 Steag pe casă Șoimul sue,
 Gheunoria bate cue
 Ca s'anine flori,

Er prin cuhnii sfat și vorbă,
 Asta s'o vedeți!
 Prepeșița face ciórbă,
 Presurile fac friptură,
 Vin sticleții și le-o fură,
 Dracii de sticleți!

Șoimii repeđi scot în ghiare
 Carnea din cāldări,
 Corbul cel cu ciocul tare
 Dumecată 'n blide-o lasă,
 Cintitoii duc la masă
 Rēndul de māncări,

Cuvântarea lui Zichy i-a usturat rău pe protestanții din partida guvernului. Chiar ministru-președinte Szell a aflat de lipsă să se ridice și să spună, că guvernul nu va lăsa să se sguđue fundamentul politicii liberale prin răscolirea din nou a certelor confesionale, și va susține reformele bisericesci politice, căci în țera acesta nimărui nu-i este iertat să întrebe, decă cineva e catolic, protestant, ori jidov, fiă-care să se fericescă cu credința lui.

Vorbele lui Szell au uns la inimă pe tiszaiștii și banffyștii din partida guvernului, ei s'au și grăbit să-l felicite și să-i facă ovațiuni. Dér cu toate acestea toile lui Banffy nu încetază cu atacurile în potriua lui Szell.

*

Scirile, ce ne sosose din Bucovina nu pot, decât să revolteze pe tot omul binesimțitor. In acea mică țărișoră frații noștri sunt obiectul celor mai ticăloșe prigoniri. Constituționalism, dreptate, legalitate și libertate sunt numai vorbe góle și bar. Bourguignon a ajuns la culmea tirăniei politice. In loc ca el să înceteze cu bașibuzuciile lui, în loc să se abată pe cărare mai bună, a pus la cale o nouă gónă în contra Românilor și a partidului național român. Br. Bourguignon a dat poruncă aspre organelor administrative din Câmpulung, să citeze la căpităniă pe participanții la adunarea, ce o convocase în Februarie deputatul Dr. G. Popovici, la care au și luat parte mii de alegători, căroră vrednicul deputat li-a destăinuit, greul ce-i apasă. — Și acesta ticăloșia o sêvêșese Bourguignon tocmai pe când în Cernăuți este adunată dieta bucovinénă. Rele semne sunt acestea, și „Patria“ organul fraților noștri din Bucovina, care apără cu bărbăție cauza dreptă a celor prigoniti, a fost confiscată acum din nou, pentru un articol, în care și-a vêrsat amarul și a înfierat această procedură barbară de guvernare. — Tot la porunca lui Bourguignon s'a pus la cale o cercetare disciplinară contra catechetului ort. or. Luția din Rădăuți, care a participat la protestul preoțimeii române în potriua insultelor guvernului la adresa clerului român în August anul trecut. — Dér nu-și gândesc odată sfetnicii din Viena ai împêratului, că are și răbdarea Românilor bucovineni o margine, peste care trecând, n'are să fiă bine?

*

Ce se întâmplă în Bulgaria? Êtă o întrebare, ce preocupă ađi înalta diplomație europeană și toate cercurile politice. Principele bulgar *Ferdinand* a plecat la 3 Aprilie n. cu totul pe neașteptate din Bulgaria, și alaltăeri a sosit în Viena. Plecarea lui a produs pretutindenți surprindere în cercurile bulgare, fiind-că nimeni nu scia, care pôte fi ținta adevărată a călătoriei. Alaltăeri diminéta s'a publicat în Sofia o proclamație a principelui, în care spune, că plécă în străinătate și în lipsa lui din țără însărcinează pe consiliul de miniștri cu regența. O fôie bulgară crede a scii, că principele a plecat ca să și cerceteze copiii în San-Remo; din altă parte însă se vestese, că ținta călătoriei lui a fost Viena și stă în legătură cu stările politice de față ale Bulgariei. In Viena sosirea principelui s'a întâmplat cu totul pe neașteptate; nici la poliția, nici la agenția bulgară nu se scia nimic de sosirea lui. Din Viena principele a plecat la San-Remo, dér se ăice, că nu se va opri numai aici, ci va merge la Cannes, unde se află mamă-sa, principesa Clementina, și unde mai petrece și marea ducesă rusescă Elena, fiica marelui duce rusesc Vladimir, pe care principele Ferdinand ar voi, ăice-se, să o ia în căsătorie.

Correspondentul din Sofia al fôiei franceze „Eclair“, a avut ăilele trecute o convorbire cu ministru-președinte bulgar *Ivanov*. Acesta se fi declarat correspondentului următoarele: „Mai demult ômenii erau la noi cu mare neîncredere față de Rusia și mult timp politica noastră s'a legănat între Petersburg și Viena. După un lung schimb de păreri însă, ađi politica bulgară s'a transformat în spiritul alianței ruso-franceze“.

Răsboiul dintre Buri și Englesi.

Môrtea grabnică a vestitului general Joubert, nu i-a făcut pe Buri să-și piérdă curagiul. Dinpotrivă, îndată după înmormântarea marelui lor bărbat, Buri s'au pus în mișcare în toate părțile.

S'au înșelat Englesii, când au cređut, că după-ce au intrat în capitala statului liber Oranje, va fi gata cu Buri. Câte-va ăile după intrarea lui Roberts în Bloemfontein, s'a dat un mare prând, la care au participat și atașaii militari străini. Roberts a ținut la acest prând o vorbire și a invitat pe atașaii străini încă de pe atunci la un mare banchet în Pretoria, capitala Transva-

lului. Tot așa a făcut și Buller, când a plecat din Anglia; în cercul prietenilor săi ăicea, că c'o pipă de tutun va ajunge în Pretoria. Dér êtă, că 's aici și Pascile, și nici Buller, nici Roberts n'au mai ajuns în Pretoria. Buller se află încă tot printre munții și dealurile Natalului, ér Roberts stă în Bloemfontein, și încă stă rău.

Întemplările din ultimele ăile au dovedit, că marea armată englesă de sub conducerea mareșalului Roberts, este atacată de toate părțile de Buri, cari par-că rêsăr din pământ. Buri au încunjurat de toate părțile pe Englesi și au ajuns până aproape de Bloemfontein. In ăilele trecute ei au câștigat două mari lupte asupra inamicului, în una dintre aceste lupte li-au făcut Englesilor o adevărată rușine, prinđend câte-va sute din ei, 7 tunuri și 200 de caré cu bagajă. Trimis'a Roberts ajutore acestor nenorociți, dér a fost prea târziu, căci Buri trecuseră pe dinaintea nasului Englesilor cu tunurile și cu caréle de bagajă luate dela aceștia.

Mai mult; într'o luptă mare cu armata generalului French, care se dusesse să alunge pe Buri de pe înălțimile, ce le ocupaseră în ajun, Buri au sccerat asupra Englesilor o frumósă victoriă la Brandfort, respingând ariergarda lui Roberts, care a avut pierderi mari.

Buri au fost atât de isteți, încât au nimicit toate instalațiunile conductului de apă dela Bloemfontein, așa că armata lui Roberts e pusă în fața primejdiei de a nu mai ave apă.

In potriua aripei de cătră rêsărit a lui Roberts, stau aproape 10,000 de Buri la Ladybrand. La Paardeberg, unde capitulase Cronje, a apărut ca din pământ o armată însemnată de Buri.

Mai puternic sunt întăriți însă Buri la Kroonstad. Aici sunt adunați peste 25,000 și aici așteptă ei pe Roberts. Pentru-ca Englesii să mERGă la Pretoria, vor trebui să-și tragă mai întâi socotela cu Buri dela Ladybrand, cari au la spate pozițiuni naturale întărite, în munți. Vor trebui apoi să dea piept cu Buri dela Kroonstad, — și cine mai scie unde. Êr la urmă? Pôte să se împlinescă vorba lui *Krúger*, că Buri vor recupa éráși capitala statului Oranje, și pôte să vină încă momentul când Angliei să-i pară rău, că n'a primit pacea, ce i-au imbiat'o republicele sudafricane.

*

Tocmai pe când se petrec acestea, Anglia a luat hotărîrea, ca pe vestitul general bur *Cronje* și pe cei 1000 viteji ai săi căduți în prînsore englesă după capitularea dela Paardeberg, să-i trimită totuși la insula St. Elena. Insula acesta are o suprafață de 144 chilometri, zace la o depărtare de 1800 chilometri de Africa, în mijlocul oceanului. De aici Cronje de bună sémă nu va puté fugi, cum se temeau Englesii, că va fugi din Capstadt, ori că va fi scăpat de ai săi. Pôte că Cronje nu va mai vedé nici-odată patria, pentru care s'a luptat ca un leu, mai ales, decă Englesilor le va succede să pună sub gunchiul lor republicele bure și să sgrume libertatea și viața națională a Burilor.

*

Despre noul comandant suprem al armatelor bure, generalul *Bota*, s'a scris acum în urmă, că e Român de nascere din comitatul Bistrița-Năsăud; e fiu de grănițer român, al cărui tată trăesce și ađi; a fost ofițer în armata austriacă și ultima scrisore, ce a primit'o tatăl său dela el, datéză din Septemvre 1897. *Bota* este un om chibzuit și cumpetat, e general vestit și el, și cunósce bine tainele răsboiului, căci pe el mai ales îi avea bine Joubert, care i-a încredințat multe secrete. In răsboiul de față *Bota*, a raportat asupra Englesilor mai multe victorii strălucite. El se bucură de iubirea și încrederea Burilor și intrunesce astfel toate recerînțele de lipsă unui comandant suprem într'un răsboi ca acesta.

Atentat în contra principelui de Wales.

În Bruxella, capitala Belgiei, un glonț a sburat alaltăeri după amăđi în contra principelui de Wales, moștenitorul tronului engles. Glonțul însă nu l'a nimerit pe principe.

Principele de Wales sosise din Calais la Bruxella și voia să-și continue călătoria spre Copenhaga. Dându-se jos din tren la gară, soția principelui, c'o damă de curte intrară în sala de mănecare, ér principele cu doi secretari ai săi se plimba pe peron. Înainte de plecarea trenului și după ce principele cu cei doi secretari ai săi își ocupară locurile în cupeu, un tiner ca de 17 ani urcă scările vagonului, sparse ferestra și descărca un revolver asupra principelui, dér n'a nimerit. Atentatorul voi să fugă, însă un funcționar de tren a fugit după el și l'a prins. După acesta părechia princiară și-a continuat călătoria între ova-

Și cu șorț de jupănesă
Rêndunele vin,
Și deretică prin casă
Êr pe mese aștern prosópe
Și dau lavitele-aprópe,
Cane-aduc cu vin.

Dér te miri tu prin pahare
Cine le turna?
Cucul sur, căi meșter mare
La urat și 'nchinăciune
Și 'nainte-ți scie spune
Tótă sórta ta.

Cântă'n cobz' acum buhaiu
Cel cu gătul strimb,
Mierla șueră cu naiul,
Cu cimpoiul cântă ciora,
Pitulicea cu vióra,
Bufnița c'un drimb.

Codobaturî iuți ca focul,
Tot bătênd din cođi,
Măturarâ'n clipă locul
Și făcur' o bătătură —
Și ce horă mai făcură
Ca la Voevođi!

Jucau sêrba porumbéii,
Că e jocul lor,
Și-au luat la joc cărsteii
Pe-o răfuscă — vai de mine! —
Gangurul juca pe vine,
Barza într'un picior.

Numai ciora cu cimpoiul,
Tot isbind cu el,
Se bătea cu pițigoiul,
Êr sitarul dup' o ușă
Se certa c'o găinușă
Pentru'n gândăcel.

Vin de-ar fi, că cearta vine,
Altfel cum s'o ăici?
Sé te superi tu, creștine,
Pentru dinții scoși din gură?
Pentru'n ghiont și-o 'mbrăncitură
Cheful să țî-l stricî?

Și țipau de-avalma 'n ramuri,
Milion de guri!
N'alegeau străin și neamuri,
Și pe plac cânta tot insul —
Clocotea de chiu cuprinsul
Veselei pădurî.

„Tu erai?“ Mě 'ntrebî ca prostul!
Vorba din bêtrâni:
Eu la chef, ca 'n Marte postul.
Și beam vin din cođi de-alună,
Și-avêrleam, de voe bună,
Cu căciula'n cânî.

Ba și 'n ciur le-adusei apa,
Ca să fiu în rost,
Lemne le-am tăiat cu sapa —
Și sâring pe-o buturugă
Am venit la voi în fugă
Sé vê spun ce-a fost!

G. Coșbuc.

Înainte cu 50 de ani.

Sub acest titlu a scris d-l Dr. Fr. Schuller, profesor la gimnasiul evang. din Sibiiu, în foiletonul gazetei germane sibiiene „S. D. Tageblatt“ din 1898 un șir de articuli privitori la evenimentele petrecute în orașelul Reghinul săsesc la 1848. După ce în descrierea d-lui profesor se face ade-se-orî amintire și despre activitatea Ro-

mânilor din timpul acela, eu ca născut în Reghin, m'am adresat cătră d-sa cu rugarea, ca să-mi permită a reproduce din articuli săi în „Gazeta Transilvaniei“, ca așa generațiunea actuală și în deosebi locuitorii de acum ai acestui oraș să iuvețe a apreția suferințele premergătorilor lor din anul acela desastroos.

Dându-mi numitul domn autor cu tótă prevenirea voiă de a mă folosi de datele sale, încep dér descrierea sa, adăugând ceva și din partea mea, unele întemplări mai interesante, prin cari au avut să trecă îndeosebi Români locuitori în Reghin, sperând, că de aceste date se va puté folosi cândva acela, care va scrie istoria și monografia orașelului Reghin, unde și Români au avut tot-déuna un rol însemnat.

I.

Mișcările ivite în Franția, așa numită „primăvara popórelor“, s'au lătit până la marginile cele mai estreme ale culturai europene, străbătênd și în rêsărit; locuitorii micului orașel Reghin s'au însuflețit și ei de promisiunile prisositoare ale erei noué: „Libertate, Egalitate și Frățietate“.

țiunile publicului, care era foarte numeros la gară.

Arestat și dus la procurorul de stat, atentatorul a spus, că se numește *Sipido*, are vârsta de 16—17 ani și e de profesiune tinichigiu. El mărturisește, că atentatul l'a săvârșit din *cauze politice*. El voia să-și răsbune asupra Englezilor, pentru-că au incurcat pe Buri în război. Regretă, că nu i-a succedat atentatul, d'ar, d'ise, se vor găsi ei alții, cărora să le succedă.

După alte isvode, atentatorul să fi declarat, că e *anarhist* și anarchismul l'a îndemnat la fapta atentatului.

Tocmai în ziua precedentă s'a ținut în Bruxella o mare adunare populară de socialiști, în care s'au rostit discursuri foarte agitatorice în contra Angliei și a familiei domnitoare engleze, și unele din diare afirmă, că spiritul acestei adunări a influențat și asupra deciziunii atentatorului, de a lua viața principelui de Walles.

Tote foile din Belgia condamnă atentatul.

Procesul manifestanților antisemiți dela Iași.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că anul trecut la 16 Maiu st. v. s'a întâmplat în Iași nise turburări. După o întrunire antisemită conchemată de un grup de studenți, cu toate că în întrunire s'a fost ținut să nu se manifesteze pe stradă, a urmat totuși astfel de manifestațiuni, cari au degenerat în turburări, devastându-se câte-va prăvălii evreiesci de câtră mulțime și fiind răniți în ciocnirile ce s'au petrecut mai mulți dintre soldații chemați a face ordine, și dintre manifestați. În urma anchetei făcute, au fost dați în judecată mai mulți manifestați, între cari și studenți.

În zilele acestea s'a pertractat procesul manifestațiilor antisemiți înaintea tribunalului din Iași. În ziua a șesa a procesului și-a ținut procurorul requisitoriu s'eu.

Requisitorul procurorului.

Procurorul arată, că unii sunt dați în judecată pentru distrugere, alții pentru rebeliune, alții și rebeliune și distrugere; cinci pentru că s'au apropiat lucruri, alții pentru loviri simple, unii pentru loviri cauzătoare de moarte, ultragiū, er alții ca autori morali.

Ceteșce istoricul afacerii dela 16 Maiu, după ordonanța ministerului public, această ordonanță e scurtă și cu pretenții de a fi precisă. D-sa spune, că luând parte la serbarea dela 16 Maiu, va încerca să arate, ce a simțit cu acea ocaziune. Spune, că studenții au arătat programul și s'au dat cuvântul, că vor face liniște. Arată, că studenții discutau chestiuni economice, făcând apel, ca Românii să lupte pentru desrobirea de sub jugul iudevesc. Spune, că n'a stat până la finele întrunirii.

Arată, că la început nu era nimic agresiv și se afla o mulțime imensă, apoi

în dreptul caselor Braunstein a constatat, că jidanii au provocat pe manifestați aruncând cu cărămizi. Face apoi istoricul manifestației, spunând, că d-sa se silea, împreună cu alții, să facă liniște; arată, că luarea stégului a provocat mulțimea. Dela societatea „Solidaritatea“ unde s'a disolvat meetingul, s'au împărțit în grupuri, cari au făcut neorândueli. Arată, că apoi jidanii înarmați cu ciomege au urmărit pe o parte din manifestați și au lovit pe un Român dela avocatul Botez, care a și murit.

Procurorul opinază, că copii ar fi început cu spargerea geamurilor. Spune, că forța publică a încercat să oprască devastările și atunci s'au complicat delictetele. D-sa clasifică inculpații pe categoriile amintite.

Pentru unii dintre acușați, după categorii, de pildă distrugere, rebeliune, aducere de vătămare a sănătății etc. Față cu unii dintre acușați cere achitarea, pentru alții însă, cere condamnarea. Ilaritate a produs cererea de a fi condamnați pentru furt: Minori, G. Ciufu, acușați, că au furat 2 calupuri de săpun. C. Spănu acușat, că a furat o legătură de ciapă și o șapcă de birjar, C. Petroff acușat, că a furat un ceasornic de nichel și F. Teil pentru o pâne. La categoria autorilor morali procurorul cere în aplausele celor de față achitarea acușătorilor, Brăescu, Arteni, O. Carp, Tița Pavelescu, V. Constantinescu și R. Dioghenide.

A urmat apoi pledoariile apărătorilor. După ce d-l Penescu a apărut pe doi Jidanii Berkovics și Koniver, a luat cuvântul apărătorul Abgar Builiu.

Apărarea d-lui Builiu.

Rolul meu e ușor mai ca s'eu față cu requisitorul ministerului public. Dacă în adevăr e a ne da s'eu de împrejurările acestui proces, singura crimă, pentru care suntem tradași e, că simțim românesc.

Crima, ce li-se aduce e, că au convocat o întrunire; d'ice, că sunt judecatori de instrucție și procurori, cari văd, că cauza acestei mișcări ar fi răsbunarea contra jidanilor, ce au asvilit cu petri la 9 Maiu în elevii veniți în Iași dela Bêrlad; căușa e, că la orice Român, ori-cât de pervers ar fi, trebuie să se găsească resentimentul pentru jidanii; căușa, ce se vede în totă Europa și chiar în America liberală.

E natural, că nu poți suferi dela cel ce a venit la masa d'tale, să te dea afară pe d-ta și pe copii cu femeia d'tale, pentru a se pune el la masa. O hordă barbară vine armată contra acestei țări și fă-care, de sigur, că va căuta să se apere cu arma în mână; lupta fățișă cu arma în mână e cavalerescă; d'ér ce faci cu acela ce luptă șiret, cu corupția, cu promisiuni, cu perfidia intrând pe la frontiere? speculând sentimentul omenesc, aceștia s'au obrănicit și lumea s'a deșteptat la noi în țără și acesta nu e o crimă.

Când acești omeni s'au deșteptat, când d'ice voim să muncim, căci Jidanii au pus mâna pe toate, nu e o crimă, acesta e un strigăt de durere, și nu cred pe prietini jidanilor, că s'inceră.

D-l Teodoreanu (judele de instrucție)

spune, că nici nu a constatat pe cine a asvilit cu piatra în elevi la 9 Maiu. Asemenea la otelul Buch, se prind jidanii în flagrant delict, aruncând cu pietri, er procurorul nu face nimic.

S'a pierdut o jighiuță de ață și un ceasornic de nichel, acestea s'au sciut toate, pe când cu jidanii, ce au ucis pe un Român, d-l Teodoreanu a fost blând și dulce, și primarul orașului Iași a insistat mult și a dus pe jidanii să se judece la Roman, er femeiei omului ucis i-a dat 450 lei despăgubiri.

Citeșce manifestul comitetului Național studentesc care serveșce d-lui Teodoreanu ca punct de acușare, mai cu s'eu că s'a făcut apel Românilor să aboreze stéguri la 16 Maiu. Am asistat la întrunirea publică dela 16 Maiu și am găsit, că discursurile erau bine chibzuite, bine compuse și româneșce.

Cred că să căieșce ađi administrația propriu d'isă că a înscenat acest proces, decât ținând prefect lua măsuri dinainte desordinele nu se întâmplau.

Adunarea n'a avut ca scop alarmarea publicului contra Evreilor, ci să ne învețe cum să trăim. D-l procuror a fost generos pe cale legală cerând achitarea, însă n'a voit pe cale morală a ne da binecuvântarea sa. D-sa ne-a făcut o teorie a femeiei de pe vremea lui Caragea. Femeia ajută moraliceșce pe bărbat.

Cea întâia datorie a unei mame e de a-și cresce copiii în sentimentul iubirei de neam și țără; priviți la Buri unde femeile își lasă furca și alătura de viteji buri se duc să lupte pentru țără și n'eu lor. Amintese de mama spartană a cărei fiu a murit pentru țără și care înainte de moartea fiului săi se interesa decât a eșit poporul învingător. D-na Pavelescu (acușată) e o mamă a 5 copii, o femeie muncitoare și cinstită, femeile ar trebui să lase modele și petrecerile pentru a insufla în micii copii sentimentul iubirei de n'eu și țără. D-na Pavelescu este o meseriașă, și cu căldură și simț patriotic a venit la congresul românesc dela 16 Mai.

(D-l Cuza citeșce de pe d'iarul „Antisemitul“ părțile pentru cari a fost acușată ale discursului ei dela 16 Maiu.)

D-l Builiu: d-l judecător de instrucție a înfundat temnițele cu studenți, și a înjghebat infamia că un student ca Or. Carp ar fi lovit pe un căpitan român; băeții aceștia sciă că soldații în frați de-ai noștri. Prin cuvântul: „Jos jidanii“ nu s'a înțeles ceva material. Dacă era prudență din partea administrației și nu era provocată manifestația, nu erau desordini. Prin procese de astfel de natură se face să izbucneșcă mai mult explozia.

Studenții aveau un stég, simbol al credinței, trimes de feciorele române din Sibiu, și când dușmanul caută să l'răpescă, sângele trebuie să curgă.

Așa e și la militare și militarii tot din noi se recrutează. Prudent a fost ca un fel de magistrat improvizat, să vie să smulgă stégul, care reprezintă simbolul credinței? D-l procuror a cerut condamnarea unor copii, acușați de fapte materiale, uitând vorbele sfinte: „lăsați copiii să vină la mine, căci a lor e împărăția cerurilor“.

Un cetățean la 16 Maiu a d'is: poți să dai că m'a omorât jidanii; acela e un erou care nu trebuie să pedepsit.

D-l Builiu i-a apoi în apărare pe studenții Brăescu, Dioghenide, etc. și se sileseșce a arăta totala nevinovăție a tuturor inculpaților în acest proces. Nici pretenșele obiecte furate nu se dovedesc, că au fost luate din prăvălia s'eu găsite de acei manifestați pe stradă.

Arată, că între cei acușați ce au lovit cu pietre în geamurile ferestrelor se află și un Neamț, care nici n'a fost la întrunire și nici nu sciă măcar românesc. Acesta fiind presupus, că e jidan, mulțimea spre al pune la încercare, ca să arate că nu e Jidan, l'a pus să arunce cu pietrii. Și ore acesta dovedeșce, că e vinovat?

Judecătorul de instrucție în urma ordinelor primite n'a dat afacerea la curtea cu juri, creșd că tribunalul va condamna pe nevinovați.

Arată apoi într'un chip foarte clar deosebirea între un fapt săvârșit de un individ izolat și între altul săvârșit cu mulțimea. Se p'ote ore spune precis, că cutare a lovit, când ei singuri d'ic, că erau numeroșce ciomegi.

Cere achitarea tuturor, cari au fost destul de pedepsit până acum. Nu Românii sunt vinovați, ci jidanii, cari au provocat și apoi d'ic „nu sciū, n'am văcut“. S'au stricat ferestrii, d'ér nu s'a făcut moarte de om, pe când Jidanii bat,ucid și fug ca lași, trimițd procesul spre judecare la Roman. Cere în numele demnității naționale achitarea tuturor inculpaților.

Urměză pledoariile advocaților Săndulescu Gheorghiu și Miclescu, cari toți cer achitarea.

Apărătorul A. C. Cuza critică aspru procederea judecătorului de instrucție mai ales față cu studenții. Momentele, cari au făcut să se adune miile de omeni la 16 Maiu e, d'ice, lupta întreprinsă de elementul românesc, care voeșce să fie independent în țera lui. Pentru acesta a venit poporul la întrunire și s'au adunat cetățeni comercianți și studenți. Jidanii, d'ice, ne copleșesc. Comerțul și industria e în mâna lor. Aceia ce se ocupă de această chestiune, cugetă l'impede pentru n'eu lor. Românii au asupra țării lor un drept istoric economic și natural. Noi, d'ice, ne-am sacrificat sângele pentru țără, noi suntem clasa rurală, clasa muncitoare. Noi avem drept să existăm pe acest pământ, noi nu putem emigra la America. Cei ce se ocupă d'ér de aceste chestiuni (Antisemiții) nu-s nici bețivi, nici pușcăriș, nici derbedei, cum d'ice judecătorul de instrucție. Incheie făcând apel la dreptatea judecătorilor.

În ședința din urmă dela 20 Martie v. a mai vorbit avocatul A. C. Brăescu, apărătorul studenților.

Apoi procurorul Stoicescu în replica sa ia în apărare și pe judecătorul de instrucție Teodoreanu, d'icd că și-a făcut numai datoria și că réu a făcut apărarea, când la atacat.

La cuvintele procurorului, că „ce însemneză jos Jidanii“, d-l Cuza înterupe strigând: „Jos, însemneză afară din țără“.

În fine procurorul recunoșce, că Ji-

ca idealul cel mai înalt, ce este a-se duce în deplinire.

Și aci vedem scene, cari ne presentă câte-un orator popular urcat pe un scaun s'eu bancă, ca pe un amvon improvisat, spre a împărtași masei poporului adunat în pripă înțelepciunea lor politică. Ideea fundamentală a acestor vorbirii a fost în orașelul nostru foarte laudabilă, d'ér precum a arătat viitorul, neexecutabilă. Ideea era, că neînțelegerile dintre Sași, Maghiari și Români să aibă un finit: libertatea, egalitatea și frățietatea între cele 3 națiuni să devină o realitate; să nu mai fie Maghiar, Sas, Român, — frați și civi să fiă toți într'o măsură egală!

Pasul cel dintâiu spre noua gloriă credeau locuitorii că-l vor pute face într'o adunare comună a civilor; pentru acesta s'au și făcut pașii de lipsă la magistratul orașului, spre a căpeta concesiune pentru convocarea acestei adunări.

Când mulțimea a văcut, că magistratul întârzie cu darea concesiunii, masa iritată a onorat pe primarul cu un șarivari, spărgându-i și fereștile; că cu astă ocaziune nu s'au întâmplat și alte escese

și are motivul s'eu propriu. Ca și în alte orașe sășesci, așa și aci, locuitorii voiau a se îngrădi prin organizarea unei garde opidane, pentru siguritatea proprietății și persoanei amenințate din partea Românilor; pentru acesta s'a trimis, cu învoire magistratului, o deputațiune la guvernul aflător încă în Cluș, ca să ceră concesiunea. După ce concesiunea cerută s'a dat fără vre-o scrupulositate, locuitorii orașelului nostru se întrecu în Duminea florilor anulul 1848 a organiza garda cea nouă, opidană, și a alege pe conducătorii ei.

Mulțimea erăși cerea dela primarul opidului, ca în Sămbăta Pascilor să se țină o adunare generală a burghesimeii, spre a se lua dispozițiunile de lipsă pentru conscrierea gardei opidane, și pentru ca locuitorii de diferite limbi să aibă ocaziune de a face împăcarea recerută cu ore-care solemnitate. Magistratul vădend, că și așa nu p'ote împedea adunarea, a conces ținerea ei. În această adunare, care s'a ținut în curtea bisericeii sășesci, însufleșirea pentru înfrățirea imprumutată a locuitorilor a fost așa de mare, încât s'a decis, ca în fă-care an în acea d'i să se țină o adu-

nare în memoria înfrățirii, er în locul, unde s'a ținut adunarea, să se ridice un monument, er locul să se numeșcă „Piața libertății“. După terminarea festivităților, mulțimea a pornit la preoții diferitelor confesiuni, spre a cere binecuvântarea lor asupra înfrățirii încheiate.

După actul acesta de înfrățire, întărit și de binecuvântarea preoțescă, locuitorii considerau pacea și înțelegerea ca întemeiată, silindu-se acum, ca cu puteri unite să se organizeșce, în totă graba, garda opidană, care avea scopul, de a se exercita în mânăuarea armelor, conform regulamentului de exercițiu al armatei ces. reg. În fiescarea s'era se schimba varda și se trimiteau patrulele de nopte, prin ceea ce opidul a ajuns în stare, ca să-și asigure liniștea internă.

O bucurie generală a causat vieța această militară, d'ér ea n'a durat mult, fiind-că locuitorii maghiari, deși înainte cu câte-va zile au întins mână de înfrățire cu Sașii, au început a purta cocarde naționale ungureșci, neglijându-și și în alte privințe obligământul lor de gardiști; pe lângă asta, au pretins, ca stindardele gar-

dei să fie în tricolorul lor; în aceste stări încordate se apropia a doua d'i de Rosalii, când avea să se țină săntirea stindardului.

Maioritatea locuitorilor orașului erau sași, cari din motivul acesta au pus pe o față a stindardului însemnele țării Ardealului, er pe cealaltă ca semn al originelor germane, colorile negru-roșu-auriu și, pentru ca să mulțamescă și poftetele Maghiarilor, au acățat pe vârful stindardului panglice roșii-albe-verdii.

Precum era de prevăcut, săntirea stindardului, la care s'a adunat și mulțime de popor sășesc din comunele învecinate, n'a decurs fără conturbare.

Când adică în a doua d'i de Rosalii era să se țină săntirea stindardului, s'a ivit pe neașteptate și un tricolor maghiar, care pe timpul acela se numea „stindardul uniunii“; acest stindard însă pe cât de iute s'a ivit, pe atât de îngrabă a și dispărut. După disparițiunea stindardului, sărbătorea nu s'a mai conturbat. Parochul evangelic, care a săntit stindardul, a ținut adunării o vorbire, admoniând pe locuitorii, ca să țină cu tăria la principe și la patriă, și să stea neclintit și în nenorocire. Vorbirea

danii au provocat mulțimea, și dăce, că trebuiau aduse complimente poliției și procurorului pentru tactul desfășurat la 16 Maiu.

Se dă cuvântul d-nei *Pavelescu*, care i-a în apărare sexul feminin și dăce: „am mers la aceea întrunire, ca să țin și eu o cuvântare nevinovată, care însă a făcut să fiu tărită cu gendarmii și închisă în închisoarea poliției“.

Urmază replicile apărătorilor, apoi tribunalul intră în deliberare. După 2 ore tribunalul reintră în sala de ședințe și cetesce următoarea

Hotărâre:

Condamnă pe Gh. Dimitriu, C. Popovici, D. Serafim, N. Vasiliu, Gh. Dracou, Lupu, Timofcinic, Cercel, I. Vasiliu, Baigovan la 3 zile închisore.

Condamnă pe G. Cărbunaru, N. Perju, Gavril, Doroftei, C. Botez, Gh. Ionescu, G. Dumbravă la 15 lei amendă.

Condamnă pe Const. Popov, la 8 lei despăgubiri pentru gămurți stricată.

Condamnă pe Const. Perju, Gh. Popa, Matei, N. Ionescu și Al. Gheorghiu la 3 luni închisore.

Condamnă pe Gh. Brăescu, Turnischi, Sandu și Budrig la 3 luni închisore.

Condamnă pe N. Popovici la 6 luni și o zi închisore.

Condamnă pe Ițic Gherschen și Calman sin Herșcu la 3 luni închisore.

Condamnă pe I. Heghel la 3 luni închisore.

Condamnă pe Solomon Bercovici la 3 luni închisore și 30 lei despăgubiri lui Berban.

Condamnă pe Ar. Katz și Gh. Ionescu la 18 zile închisore și pe C. Petrov la 12 zile.

Condamnă pe Frantz Theil și Ciofu la 5 zile, Spami la 10 zile, D. Popovici la 5 lei amendă, Heim Leibovici 3 luni închisore, Ilie Nicolesă 15 zile.

Achită pe Pintilie, Simion, Cărbunaru, Gh. Carp, Costin, Ganciu, Tiplic, Vilcu, Koniver și Kon.

Achită pe d-nii Vasilie Brăescu, R. Dioghenide, Or. Carp, V. Arteni, V. Constantinescu și d-na Tița Pavelescu.

Verdictul a produs — serie „Apărarea Națională“ din care estragem aceste date — o penibilă impresie, cu toate acestea d-nii Cuza și Buicliu sunt călduros aclamați. Condamnații vor face apel.

SCIRILE ȚILEI.

— 24 Martie.

Ședința festivă a studenților dela școlile medii superioare române din loc în toți anii a fost pentru public o frumoasă distracție. Fără indoală, că și ședința, ce se va da Dumineca viitoare la 3 ore p. m. în sala festivă a gimnasiunii, va oferi asistenților momente foarte plăcute, ceea ce ni-o promite și programa bogată și bine aleasă. De aceea atragem din nou atențiunea binevoitoare a societății noastre românești asupra

ședinței de Duminecă, și dorim s'o cerceteze în număr cât mai mare, fiind și așa prețul intrării la libera voință a participanților.

Adunare generală. „Societatea pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români meseriași din Brașov“, care din cauză independentă de voința ei a trebuit să amâne adunarea generală, ce a fost convocată pe Dumineca trecută, se va ține de Duminecă într'o săptămână, adică în 2(15) Aprilie a. c. la 3 ore p. m. în sala Asociațiunii (Strada Orfanilor Nr. 15). — *Comitetul.*

In loc de cunună peritoare pentru memoria răposatului lor frate *Laurențiu Maximilian*, frații răposatului: D-nii preoți *Iosif și Ioan I. Maximilian* au dăruit pentru masa studenților câte 10 corone; cu totul: 20 corone.

— Esprimăm cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile daruri: *Direcțiunea școlilor.*

Plângerea unor țărani români. Dela nisece țărani fruntași din comuna Gataia, în comitatul Timișului, primim o plângere, care se vede a fi foarte drăpță. E vorba de-a se înființa, — vești bine în scopul maghiarizării — un „*Kisdedov*“. Reprezentanta comunei a hotărât, ca pentru zidirea acestui institut de maghiarizare să închidă una din ulițele centrale, unde locuitorii sunt tot Români. Acesta Români o consideră ca o vătămă a dreptului lor, ba chiar ca o batjocură, căci e vorba de-o uliță centrală curmezisă, în mijlocul comunei, unde e mai mare circulațiunea de omeni, de vite, cară etc. Dacă ar fi vorba de un „*Kisdedov*“ cu scop nevinovat, atunci făcă-și-l Ungurii lângă biserica lor unghurească, căci acolo i-ar fi locul, ori cumpere-și alt loc pentru scopul acesta, căci sunt destule locuri de vânzare. Dăr se pare, că inadins dușmanii vor să facă demonstrații în contra Românilor, punând „*Kisdedovul*“ tocmai în mijlocul locului lor și mai închidându-l și strada. Ce-i mui mult, organele statului au mers până acolo, că au cerut, ca comuna să contribuie cu 5000 fl. la înființarea „*Kisdedovului*“, și totuși „*Kisdedovul*“ să fiă scris la cărțile fundnare pe numele comunei etc. Bieții Români sunt cu atât mai măhniti, fiindcă și cu ocaziunea construirii căii ferate Vârșet-Lugoș li-s'a impus o sarcină de 10,000 fl.; calea ferată s'a făcut, și acum statul o folosese, ér comuna plătesce camete după capitalul sus numit. — Așa ni-se descrie starea lucrurilor din partea amintitilor poporenți. Cum-că abuzuri de natura celor arătate aci se fac multe, acesta se știe. Ar trebui însă, ca bărbații luminați eșiți din sinul poporului nostru să nu lase turma română în ghiarele lupilor, ci să-o indemne și ajutore a-și reclama dreptul.

Dar pentru biserică. Din Vințul inferior ni-se trimite spre publicare următoarea mulțămite: „Mi permit a aduce la cu-

noscința onor. public nisece frumoșe fapte de caritate săvârșite de stim. dn *Ioan N. Bidu*, proprietar și comerciant în Brașov, împreună cu stimata-i soție. Domnialor au dăruit pentru biserica noastră gr. or. din Vințul inferior o candelă mare de argint de china în preț de peste 80 corone și o sticlă cu uleu în preț de 4 cor. De-ase-menea credinciosul *George Gerasim* din Alba-Iulia a dăruit 2 candelă mică de argint în preț de 20 cor. Rugăm pe generoșii dăruitori să primescă pe acesta cale călduroșele noastre mulțămite. Dumneșeu să le dăruiască viață îndelungată și sănătate. Pentru comitetul parochial: *Ioan Caraban*, episcop.

Șovinism în jurul unui mort. Atât de „drag“ îl aveau cei dela fițuca guvernamentală maghiară din loc „*B. L.*“ pe răposatul comisar de poliție *Laurențiu Maximilian*, încât nici mort nu-l slăbră cu „dragostea“. Luând și ei notă despre încetarea lui din viață, își garnisise puținele șire, ce le scriu, cu răutăcioșă observare, că răposatul *Maximilian* a fost lovit de apoplexie și încă tocmai în ziua în care cu doi ani mai înainte (15 Martie 1898) „s'a fost turburat cu concursul lui“ serbarea zilei de 15 Martie, — bine înțeles, că vră să dăce a șovinistilor din loc. Nu e nevoie să spunem, ce s'a întâmplat atunci, căci știm cu toții. Nu înțelegem însă, de ce foia șovinistă maghiară, în loc să recunoască meritul răposatului de a fi împiedecat și oprit un scandal de stradă, vine și îl prezintă, ca pe un „turburător“ și nici mort nu-i iertă acest „păcat“?

Dispărut. Ni-se comunică, că un anumit *Guoth Zoltan*, secretar de finanțe, care funcționase la direcțiunea financiară din loc, a dispărut, după-ee a făcut o mulțime de datorii. El era cunoscut în anumite cercuri locale, ca aranjator și matador al convingerilor și petrecerilor „patriotice“ din Brașov. — De ce fițuca guvernamentală maghiară din loc nu se ocupă mai bine cu astfel de „miserii“, decât cu nepăciuirea celor morți, pe cari nu i are la inimă?

„Academia Română“, în urma unei petțiuni a d-lui *Emiliu Francu*, președintele despărțământului *Ernut* al Reuniunii învățătorilor români gr. cat., a dăruit aceluia despărțământ în favorul bibliotecii; ce voeace a înființa, o frumoșă colecțiune de cărți prețioșe, anume 20 opuri în 51 volume reprezentând o valoare de 400 lei. D-l *Francu*, care ni-a trimis și lista cărților primite, exprimă pe această cale recunoștința și mulțămite Academiei pentru frumosul dar.

Stațiuni pentru bombardarea norilor în Austria inferioară. Din Viena se anunță, că comisiunea provincială a Austriei de jos a înaintat un proiect pentru înființarea de stațiuni, provădute cu tunuri contra tempeștilor. În motivarea proiectului

spune, că apărarea cu pușcături contra tempeștilor s'a dovedit escelentă în Ungaria și Italia, mai ales contra grindinii. În Italia sunt aproape 2000 de stațiuni care fac servicii foarte bune. Înființarea unor stațiuni în Austria de jos ar costa vreo 360 corone și ar apăra un teren de aproape 100 hectare.

Inaintările în armata română, care de obicei se făceau la 8 Aprilie, vor fi făcute anul acesta la 1 Aprilie. Intre înaintările hotărâte este și aceea a A. S. R. Principelui *Ferdinand* la gradul de general de divizie. Principele moștenitor va fi numit în același timp și inspector general al cavaleriei.

Necrolog *Romul Roșiescu*, substituit de referent școlar la Consistoriul diecesan gr. or. din Arad, după lungi și grele suferințe a răposat la Clușiu în 3 Aprilie n. în etate de 25 ani și 6 luni după căsătorie. Inmormântarea s'a săvârșit Joi la Clușiu. L jalesce intristată-i soție *Georgina n. Antonescu*, mamă-sa *Ana Roșiescu*; Tulu protopresbiter gr. or., *Elisa măr. Dr. Isac*, ved. *Aurelia Pipos* profesora, drd. *Corneliu*, *Maria măr. Dr. Oprean*, frați și suroruri, precum și alte numeroșe rudeni. — Fiă-i țărina ușoră!

Generalul *Aguinaldo* publica în „*Revue des Revues*“ un articol, în care vorbeșce despre erudițiile săvârșite de americanii în Filipine. El își dă cuvântul de onoare, ca președinte al republicii Filipine, că sunt adevărate aserțiunile lui. Termină dicând, că a denunțat aceste fapte, spre a fi judecate de lumea civilizată.

Un măestru rotar cu praxă de 22 ani caută a se stabili cu atelierul său într'o comună, unde se simte lipsă de acest ram industrial. Cine pôte recomanda o asemenea poziție e rugat a anunța la administrația țiarului nostru.

Vesuviul la espoziția din Paris. Una din lucrările cele mai interesante, ce va fi espediată la espoziția din Paris, a fost construită la Milau de cav. *Luigi Bonazzi*. Acesta a făcut din însărcinarea casei *Thos Cock și Sohn* din Londra, o mapă în relief a Vesuviului, care reproduce într'un cerc de 1.60 de diametru o suprafață de 236 chil. pătr., unde figurază toate craterele stinse și cele în acțiune, sinuositățile terenului cu precisa aședare a satelor, a drumurilor, a micelor cursuri de apă, etc.; precum și varietățile geologice ale terenului și diversitatea vegetațiilor.

Concert. Musica orășenescă va cânta Duminecă, în 8 Aprilie la hotel „*Europa*“. Inceputul la 7½ ore.

• 1 Efect sigur vindecător. Toți aceia, cari sufer de nemistuire sêu stomacul nu funcționează regulat ceea ce causază constipație, durere de cap, lipsă de apêit sêu alte bôle, pot conta la vindecare sigură prin folosirea canoscutelor *prafuri scilittz ale*

acosta a avut un efect bun; chiar și cel mai timid se simția avântat spre fapte bărbătesci, strigând cu toții entusiasmați, că vor fi la principe, la patriă și la naționalitatea lor.

Triumful acesta mic al Sașilor de solidaritate pentru naționalitatea lor s'a conturbat prin scirile venite din Clușiu, unde în 29 Maiu s'a deschis dieta țării, care avea să desbată în prima liniă Uniunea Ungariei cu Transilvania. Nobilimea și Sécuii au și satorit proiectul de lege pentru uniune, pe care l'au dat deputaților sași prezenți, pentru a-l primi.

În presera de 29 Mai, adunându-se deputații sași, *Goos* a propus, ca să declare dietei, că națiunea sășescă consimte cu uniunea; sperază însă, că națiunea maghiară nu se va atinge de drepturile municipale și naționale ale Sașilor, pe cari le au pe basa dreptului naturii și a legilor positive. Deputații sibiieni au respins uniunea.

Așa erau deputații sași, împărechiați. Pe când pe la 2 ore nópcea veni tréba la votare, deputații sibiieni s'au declarat în contra uniunii, pe când Sighi-

șóra, Brașovul, Sebeșul, Bistrița și Mercurea s'au declarat pentru ea. Din Mediaș a declarat un deputat, că nu-și aduce aminte de instrucțiunea, ce i s'a dat din partea alegătorilor săi, celalalt a votat în contra uniunii. Dela *Noerich* era un deputat pentru, celalalt contra uniunii și așa dintre 15 deputați sași prezenți în Clușiu 10 s'au declarat în favorul uniunii condiționate, ér 5 contra ori-cărei uniunii.

Urmarea acestei situațiuni a fost, că minoritatea acomodându-se majorității s'a hotărât să se voteze în dietă uniunea. Moțiunea asta era să o facă deputatul brașovean *E. Roth*. Tot în ziua aceea s'a votat articolul de lege pentru uniunea Transilvaniei cu Ungaria, și în 10 Iunie articolul fu sancționat cu multă greutate de regele *Ferdinand*.

În opidul nostru cu multă durere s'a luat scire despre acesta. Despărțită de corpul național sășesc, o coloniă cu limbă și moravuri germane nu putea să nu sufere urmările uniunii și să nu-și vadă viitorul posomorît, căci *Kossuth*, orbit în urma învingerilor sale, s'a creșut, că are drept de-a porunci întregii societăți. Popórele

nemaghiare ale statului, acum împreunat unghuresc, trebuiau cu mirare și cu consternațiune să se convingă, că libertatea, egalitatea și frățietatea promisă, numai în cazul acela va deveni fapt, decât se vor contopi în elementul maghiar. „A murit Dumneșeu Sașilor! Să trăiescă (D-șeu) ca Maghiar!“ strigau locuitorii maghiari ai *Reghinului*. Că ce urmări aveau prevestirile acestea vom vedé din cele următoare. Indată după desființarea dietei clușene, erau să se alégă deputații ardeleni pentru dieta din Pesta, declarată permanentă. Comisiunile maghiare, îngrijate de a avé majoritatea la alegeri, au compus liste electorale, pe cari le-au trimis comisiunilor cu poruncă de-a se ține strâns de ele. Procedura acesta a cercurilor maghiare a avut drept urmare a locuitorii ceilalți, pentru consolidarea și scutirea intereselor lor, să se alipescă cu tot adinsul la casa domnitóre mai înaltă.

Dela *Năséd*, ca locul de comandă al regimentului II român de graniță, s'a trimis în luna lui Septemvre 1848 o provocare către toți credincioșii principelui, ca să se alature la stindardul domnitorului lor împărătesc. Colóne întregi compuse în

partea cea mai mare din foștii iobagi români, sași ba și maghiari, curgeau către *Năséd*.

Aici însă este a se observa, că impulsul principal la mișcarea acesta s'a iscat din credința falsă, că domni de pământ ar voi să introducă din nou robotele, ce nu de mult se desființaseră. Nălucirea acesta nenorocită a contribuit mult la escesele contra nobilimei de prin comune, prin ceea ce starea de drept a devenit în țără tot mai încurcată și confusă. Acesta se putea mai bine observa în *Murăș-Oșorheiu*, unde înaintea garnisónei împărătesci se recrutau, se înarmau și se esercitau milităresce ómeni de-ai lui *Kossuth*, voluntari unghuresci, atât pedestrași, cât și călărași.

În această stare încurcată, în care cu greu se putea cine-va orienta, *Reghinul* sășesc în unire cu comunele sășesci din jur a luat hotărîrea de-a trimite o deputațiune la Pesta pentru a ruga dietea, ca să unescă orașul *Reghin* într'un întreg cu jurul sășesc sub numele unui cerc, și să decreteze primirea acestui cerc în societatea corpului național sășesc. Deși nu avea *Reghinul* mare speranță, totuși și-a ales deputațiune

lui Moll. Cutii originale a 2 cor. se pot căpăta dînic prin postă dela farmacistul A. Moll liferantul curții din Viena Tuchlauben 9 In farmaciile din provincia se se ceară preparatul A. Moll provăduț cu marca de contravenție și subscriere.

Representarea operei „O noapte în Granada“. Precum am anunțat deja, va reprezenta în săptămîna viitoare Reuniunea noastră de cîntări, cu concursul celebrului bariton al operei din Beyreuth d-l Dumitru Popovici și al d-șoarei Engenia Moga, opera „O noapte în Granada“. Din acest incident a lausat comitetul Reuniunii următorul apel către fruntașii români din Brașov și jur:

Domnule,

Abia a trecut o lună de zile și brațul nostru dirigent, distinsul artist George Dima, a pregătit deja o nouă surprisă publicului românesc, studiind cu corul Reuniunii opera „O noapte în Granada“ de Conradin Kreutzer, care se va reprezenta în Brașov în zilele de Marți 28, Joi 30 Martie și Sămbătă 1 Aprilie v. a. e.

Suntem convinși, că această nouă prestațiune a Reuniunii noastre, sub conducerea măestră a d-lui G. Dima, va concentra erăși publicul românesc la câteva serii alese, cum nu ni-s'a dat ocaziune a avé până acuma, mai cu seamă după ce ni-a succés a ne asigura și concursul binevoitor al celui dintăiu artist roman, al d-lui Dumitru Popovici, distinsul cîntăreț de operă, al cărui nume este cunoscut în lumea întregă cultă, și care cu această ocaziune pentru prima-ori se prezintă ca artist dramatic pe scenă românească, un fapt acesta, care ne umple de cea mai justă mândrie!

E datorința națională, ca la aceste reprezentațiuni să participe cât de mulți Români și din jurul Brașovului.

Un popor numai atunci se înalță și intră în rîndurile națiunilor culte, când dovedește, că știe să cinstească și să prețuiescă pe fruntașii săi pe ori-ce teren!

Deci Vă rugăm să veniți la Brașov, ca cu toții împreună să conlucrăm la reușita splendidă a acestor sîrbări de muzică.

Brașov, în Martie 1900.

La aceste mai adăugăm, că biletele se pun de luni în vânzare și se pot căpăta în librăria d-lui Hiemesch în tîrgul grăului și în sera zilelor de reprezentațiune la casa teatrului. Prețul locurilor este: balcon I fl. 75 cr., fotei I fl. 50 cr., parchetul I fl. 20 cr., parchetul II fl. 10 cr., loc numerotat pe galerii 60 cr., entree 50 cr. Membrii, cari beneficiază de bilete gratuite pot prenota și libera biletele ce le compet până Duminecă la amîndi la d-l Gheorghe Navrea, în sala băilor școlilor.

Dela Academia Română.

Precum am anunțat deja, Vinerea trecută Academia a ținut o ședință solemnă pentru recepțiunea noului său membru Constantin Erbiceanu, doctor în teologie și profesor la universitatea din Bucuresci.

Ședința a fost presădată și de astă-

dată de M. S. Regele, însoțit de A. S. R. principele moștenitor Ferdinand.

Noul academician, Erbiceanu, a vorbit despre protosințelul Naum dela episcopia Rîmnicului, spunînd, că a fost un duhovnic plin de virtute și că a desfășurat o lucrare foarte roditoare pentru biserică și cultura națională. Protosințelul Naum, care la începutul vîecului trecut a lăsat pentru desăpterea națională, a fost Român din Transilvania, de unde a trecut peste Carpați din pricina prigoanilor bisericesci. El a fost necurmat un exemplu de virtute, a fost un luptător aprig în contra înjurîntelor stricătore ale gresimului, a fost un stîlp al școlii românești și un apostol al desăptării simțului național. În literatură sunt de mare preț lucrările didactice, bisericesci și istorice ale protosințelului Naum.

La discursul acesta de primire a răspuns din partea Academiei d-l D. A. Sturdza. După ce a arătat meritele literale ale noului membru C. Erbiceanu, amintesc rolul frumos, pe care l'a avut în viața sa protosințelul Naum. Spune cum biserică noastră și slugitorii ei în cursul vremurilor au fost nu numai propovăduitori cuvîntului Evangheliei, ci și stîncă puternică de care s'a isbit și s'au sfărîmat toate încercările străinilor de a ne păgări limba și de a ne robi nîmii. Biserică românească păstrătoare limbei strămoșesci, a culturii naționale și a patriotismului însuflețitor, are așî aceeași chemare înaltă, de a ne arăta calea binelui și a ne îmbărbăta în lupta pentru țară și neam.

Academia Română a premiat lucrarea prezentată de Dr.-ul I. Neagoe, asupra Pelagiei. Cititorii noștri au avut ocaziune a cunoște mai deaprope studiile și experiențele d-lui Dr. Neagoe despre Pelagie, dintr'un estras al unui important memoriu al său, ce l'am publicat în colonele fîciei noastre. Eta ce scrie „Constituționalul“ din Bucuresci, cu privire la premiarea noului sale lucrări: „Felicităm și aședămîntul nostru de cultură și pe distinsul medic pentru acest premiu. Academia atrage implicit atențiunea administrațiunii sanitare, ca să se folosească de o lucrare meritorie, pentru a întreprinde stîrpirea unui flagel, care bîntuie așa de cumplit populațiunea noastră rurală. Într'o țară unde sunt decîț de mii de pelagrosi, combaterea rîului ar trebui mai accentuată. Dr.-ul Neagoe este unul din omenii noștri de știință, care s'a ocupat cu mult interes de această boală, care prăpădește talpa casei românești, a studiat-o cu de amănuntul și a formulat un complex de propuneri esperimentale în alte țări și controlate la fața locului, nu copiate din cărți, de către meritosisul nostru medic. Această lucrare este deci bine venită și cu drept s'mualată de Academia“.

Literatură.

În ediția Tipografiei Diecesane din Caransebeș a apărut „Istoriore Biblice“, a II Carte de religiune pentru școlile populare. Aprobata de Vener. Consistore din Arad, Caransebeș și Oradea-mare. Edițiunea III. Prețul 30 bani (15 cr.), cu posta 35 bani.

Suspîn și zîmbire. Sub titlu acesta a apărut în editura tipografiei d-lui Todoran din Gherla o carte de poesii și prosă, scrisă de d-l Antoniu Pop. Se pôte procura și dela tip. „A. Mureșianu“. Prețul 40 cr. (cu posta 43.)

ULTIME SURI.

Viena, 5 Aprilie. Majestatea Sa a primit așî în audiență pe miniștrii unguresci Szell și Lukacs, apoi pe ministrul comun de externe Goluchowski și pe ministrul de finanțe austriac, convorbînd cu ei despre proiectele, ce se vor înainta delegațiunilor.

Constantinopol, 5 Aprilie. Ghazi Osman Nuri pașă, eroul dela Plevna, a murit.

Brușlla, 5 Aprilie. Atentatorul Sipido a declarat, că are complici.

Londra, 5 Aprilie. Din Bloemfontein se anunță, că dincolo de rîul Modder și spre răsărit de Bloemfontein, sunt trupe puternice de Bur.

„Viața și operele lui Andrei Mureșianu“.

D-l Ioan Rațiu, tînerul și zelosul profesor la preparandia și școlă superioară de fete din Blășiu, a scos de sub tipar un op valoros și de mare interes. Opul e intitulat: „Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar“, e tipărit într'un volum de 182 pag., pe hîrtia fină și cu un format foarte de gust.

Pe cât de frumos îi este însé esteriorul, pe atît de interesant îi este cuprinsul. D-l Rațiu, cu paciința-i probată și zelul-i cunoscut, n'a întărdiat, se vede, de-a căuta toate isvorele privitoare la viața și activitatea nemuritorului nostru bard național Andrei Mureșianu, într'u cărui apretiare este obiectiv, drept și entusiasm, luptănd în contra tuturor acolora, despre cari găsesce, că au fost unilaterali, ori nedrepti în criticarea operelor lui A. Mureșianu. Prin scrierea acestui op, autorul a umplut un gol foarte simțit în literatura noastră fiind acesta prima scriere mai complectă despre viața și operele neuitatului poet. Autorul și-a însoțit scrierea sa și cu o prefață mai lungă și frumoasă din care lăsăm să urmeze aci o parte dela început. Eta-o:

„Cu pietate vrem să reîmprospetăm memoria lui Andrei Mureșianu, cel mai mare poet român din Transilvania, ale cărui idei ca și fulgerul pîtrunseră inimile tu-

turor Românilor, al cărui glas puternic străbătî muntii și văi, lăsănd pretutindenea în urma sa ecouri puternice, dorul ferbinte de libertate al nîmului său încătușat. Vrem să reamintim cu pietate memoria bardului național dela 1848, al cărui dor și sentimente au fost dorul și sentimentele tuturor Românilor, nu numai de atunci, ci și de așî.

„Fericit bărbatul, care pîtruns de înălțimea chiamării sale, și-a rezolvit nobil și cu abnegațiune această chiamare, căci memoria aceluia niciodată nu se va șterge din sufletul urmașilor săi, acela are drept la laurul verde, la corôna nemuririi! Ce mărețe, ce sublime idei stîrnesce în noi viața unui astfel de bărbat, care liber de interese personale, singur numai pentru ajungerea și realizarea unui scop înalt, de a-și vedé poporul său liber în liber pămînt, și-a jertfit întregă viața, din tînețe până la mormînt, luptănd cu tôte greutățile, cu câte numai pôte lupta un muritor, pentru ca să lase urmașilor săi un exemplu bun de urmat, din care să vadă cu toții, că este ceva pe fața pămîntului, ce nu se pôte încătușa, nicî nimici, decît odată cu viața, și acesta este taria neclintită și statornicia inimii de bărbat!

„Frumosă e viața, cînd, ridicat din sfera de tôte zilele, îți îndrepti pașii cătră un scop măreț, de care milioane se interesează! Frumos e, cînd cineva își împlinesce chiamarea cu consciință curată, între împrejurări favorabile ori desastrose!

Dér, de câte-ori nu întîmpină rēcělă chiar acela, care se luptă cu căldură pentru ajungerea unui țel de toți dorit, de câte-ori nu se confundă luptătorul în mijlocul carierii sale, necompătimit și neajutat de nimeni!

„Așa e! căci acesta e sôrtea lucrurilor omenesci!

„Adese, numai după vreme îndelungată, veți răsărind în tôte frumșea sa planta, a cărei sēmîntă de mult a fost aruncată în pămînt, și răsare atunci, cînd sēmîntătorul de mult nu mai este!

„Aceste cugete se nasc în sufletul omului, cînd vré, să reîmprospeteze aducerea aminte a aceluia, care, prin lira sa farmecătoare, a sciut vorbi la inima tuturor Românilor. Și el numai în consciința faptelor sale și în a sentimentelor curate și-a aflat mîngăere contra greutăților timpului și contra vitregiei vieții, cari l'au sbuciumat și apăsăat până la môrte!

„N'ar trebui să desfășurăm un tablou trist și plin de amărăciune, ar trebui să dăm uitării în Mureșianu pe omul suferințelor și să prezentăm singur pe literatul, pe poetul sîrbătorit, pe cum presintă artistul statua de marmoră, gata, ca să o putem decora cu lauri și cu flori. Dér inima nu ne lasă, să-i ascundem suferințele!“....

Sfîrșitul întroducerii îl face autorul cu următoarele cuvinte:

nea, care în privința acesta a făcut tot ce-i era posibil.

Cînd însé, după amănare de mai multe săptămîni, a succés deputațiunii a fi în urmă primită în anti-camera locuinței private a lui Kossuth, la care se duse, ca să-l rîge pentru a pîrtini cererea lui în dietă, primi prin ușa jumătate deschisă din gura puternicului răspunsul: „Eu am primit cererea d-vîstré, sunt ocupat. Pu-teți merge!“ Cu acesta visul Reghinului despre unirea cu națiunea săsésăcă fî definitiv spulberat și deputațiunea se reintorse la Reghin.

Aici nu se făcuse în timpul acesta nicî o schimbare, fiă care își vedea de trebile sale, garda orașenescă ținea eserciții și providea serviciul tactic de pază, ca și mai înainte. Cu totul altceva se petrecu în Septembrie, cînd intră în Reghin o companie din al 2-lea regiment grănițaresc. Abia fură încuartați soldații, întăritați prin purtarea brutală a unor husari kossuthiști, cari alergau prin piață în hainele lor de uniformă nouă, și îndată se și încăerară soldații grănițeri cu husarii kossuthiști într'o bătăe, care numai cu arestarea husarilor kossuthiști se fini.

De aci înainte scenele tragediei în Reghinul săsesc urmară una după alta. Însemnată era și perplesitatea, în care cădu magistratul orașului, cînd se lăși scirea, că vice-colonelul Urban are să vie dela Năsăud la Reghin.

Pe neașteptate se și ivi unul din oficerii lui Urban în Reghin cu scirea, că trupele împărătesci intră în oraș. Acum noué discuții se iscară asupra modului de primire. Partea mai mare a locuitorilor voia, ca sub conducerea magistratului să întîmpine intrarea lui Urban în oraș, și în acest sens s'a și adus hotărîrea, avênd ca pe Urban să-l primescă înaintea cuartirului său. Dér ce să veți? Urban intră în oraș primit numai de puțină tinerime, care îi eșise înainte, apoi se reintorseră călări în fruntea a două bataliône de infanterie ale regimentului grănițaresc român, 3 companii dela batalionul I, cordon bucovinén, un escadron svaligeri și două tunuri, dér precum se vedea, foarte indispuși. În presimțirea grelelor urmări, ce avea de-a îndura orașelul după intrarea acestor trupe, foarte adencă tristețea se manifesta în întregă scenariă. Nu se audia nicî un aplaus seu

strigăte de veselie din mijlocul trupele, și cari se vedeau descurăgiați și ca și loviți de un trăsnet.

După ce în câteva minute se fini arangiarea trupelor în cea mai mare tăcere, îndată răsunară din capela regimentului cunoscutele și adenc străbătătoarele tonuri de „Rugăciune“. Apoi Urban cu fisionomia lui seriôșă se mai repeși odată de-alungul frontului trupelor, apoi se despărți de trupe și plecă călare spre cuartirul său. În pórta deschisă a cuartirului steteau membrii magistratului și tocmai cînd voiau să păsescă înainte, Urban observănd cele ce se întemplă, descălecă, și fără de-a învrednici cu o privire pe membrii magistratului, se departă. Scena acesta neașteptată fî încurênd acoperită de vîlul nopții.

II.

Mare fî turburarea Ungurilor, cînd aușiră de mișcarea ofensivă a lui Urban. Cu înversunare îndoită fî decisă apunerea orașelului, ca și cînd locuitorii lui ar fi dat ansă la acesta. Fiind însé înarmarea lor cam la început, și n'au îndrăsnit a pāși

contra trupelor bine disciplinate ale lui Urban, au căutat decî refugiu la conațiunilor lor seșă, de casă și fî pe partea lor. misiunii îi și îndupleca și cele

Prin trecerea trupelor sēcuescilor maghiare, puterea de bătăia a lui Urban nu numai fî pusă într'o mēsură cu a contrarului, dér și în număr prepondera puterea Maghiarilor, abstragênd dela voluntarii maghiari din M.-Oșorhei și husarii kossuthiști, cari se întregeau prin glôta sēcuescă devenind ea un factor deosebit în lupta neîncunjurabilă. Urban vedênd slăbiciunea mijlôcelor sale în raport față cu Maghiarii, sperănd de sigur ôre-care întărire seu ajutor, se mîrgini de-ocamdata la dîlnica trimitere de patrole, la organizarea și esercițiul armatei glôtelor teritoriale, ce îi steteau la dispoziția.

Orașelul nostru sēmîna în zilele acelea unui mușinoi de furnicî, în care totul alergă încôce și încolo, fără nicî un plan. Glôtele teritoriale amestecate cu spionii români, cu pālăriile lor late și cu puscile lungi icî-colea nisce svaligeri în coifurile lor schînteioșe, cordonisti și grupe de grănițeri români, pe lângă acestea nesfîrșita ba-

...„Din privirea acosta scurtă, aruncată este literatura lui Mureșianu, ușor se poate convinge ori-cine, că în general despre Mureșianu s'a scris foarte puțin, și și cei, cari au scris despre el, unii au fost superficiali, orl unilaterall, alții au fost severi, și alții nedrepti. De aici vine, căpână acum nu avem încă o monografie mai demnă de Andreiu Mureșianu, în care după merit să i-se tracteze și viața și activitatea. De-aici isvorește toto-dată și îndemnul de-a scrie studiul acesta, în care cu mare dragoste vom nisui să arătăm adevărata valoare a lui Mureșianu, să arătăm în el, din toate punctele de vedere, și pe om, și pe scriitor“.

Convocare.

D-nii învățători gr. or. români de sub jurisdicțiunea Consistoriului gr. or. român din Oradea-mare, ca membri ai Reuniunii învățătoresc, precum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea culturii naționale și ar dori a se face membri ai acestei Reuniuni, sunt poftiți a lua parte la adunarea generală a Reuniunii învățătoresc, convocată pe Joi în 30 Martie st. v. (12 Aprilie st. n.) a. c. la 9 ore dimineața în școlă gr. or. română din loc.

Program: 1) Chemarea duhului sfânt în biserică. 2) Deschiderea adunării în școlă. 3) Rezolvarea modificărilor pretinse de guvern în statutele Reuniunii și votarea definitivă aceloră. 4) Raport despre starea fondului Reuniunii. 5) Alegerea funcționarilor și a comitetului central. 6) Incassarea taxelor. 7) Alte propuneri seu disertațiuni, ce se vor însinua prealabil la presidiu. 8) Dispozițiuni în privința autentificării procesului verbal. 9) Încheierea adunării.

Oradea mare, 16 (29) Martie 1900.

Nicolau Zigre.
președinte.

Stirpirea beției este temeliea fericierei.

Din „Taina Norocului“ de Tache Brânduș.

— Fine. —

Eu m'am dus acasă și până Duminecă am dat de scire pe la omenii, cari îi socoteam, că după sfânta liturgie să mai rămânem în ograda bisericeii, căci preotul are să ne spună ceva.

Și m'au ascultat omenii. Au venit cu toții la biserică și după liturgie am rămas noi ca la 50 de gospodari și preotul ni-a făcut răfuiala cu rachiul, precum ți-am povestit o mai nainte, și omenii ascultau cu mirare, era preotul sfârșind, a dis cu glas tare: Omenii bunii! Haidem să facem noi astăzi un început bun. Să

făgăduim sus și tare, că de astăzi înainte nu va mai fi rachiul în gura noastră nici la mörte, nici la viață, și nu numai rachiul, ci nici rum, pro-sol, carpată, sacramință, chișingăie, scurt nici un fel de beutură amesturată!!

— Făgăduim! am răspuns cu toții ca dintr'o gură, făcându-ne câte trei cruci.

Omenii bunii! Tare să vă fie gândul, precum vi-i făgăduim, era acela din noi, care nu-și va ține cuvântul să ne fie nouă tuturora ca un om fără cinste, fără cuvânt și fără rușine și să ne ferim de densul și să-l desprețuim ca pe un ticălos. S'ar căde tot așa să facem cu toți aceia, cari nu-s aici și cari nu vor să se lase de beuturile veninoase până nu se vor pocăi și ei.

— Să trăiți, d-le părinte, făgăduim, că așa vom face.

— Bine. Spune-ți-mi acuma numele d-vostre rënd pe rënd să le scriu în carticica acosta și să știți, că câtă vreme vă veți ține de făgăduim, de nouă-ori pe an voi pomeni pe toți la sfânta liturgie, ca să vă dea Dumnezeu spor în cele bune și pentru-ca gândul d-vostre să pătrundă în întreaga creștinătate românească.

Și ne-a scris în carte și eram noi 53, și cu toții, câți mai trăim, ne-am ținut de cuvânt până în ziua de astăzi, afară de un văr al nostru, care însă de câți-va ani, după ce beuse tot ce avea, și-a luat lumea în cap și s'a dus de nu i-am mai audiat de nume.

Ne-am împărșiat apoi pe-acasă, și în Dumineca următoare ne-a oprit preotul era și ne-a întreat, cum ne simțim fără rachiul. Bine! i-am răspuns, era el ni-a dis: Omenii bunii! Ecă ne-am făgăduit a nu bea nici un fel de beutură amesturată și otrăvitoare și așa să facem, dera ca să avem și noi din când în când, ca la sərbătorii, la veselii și la alte prilejuri, cu ce ne petrece vremea, eta eu vă voi da o beutură, dera una care nu răpescă mințile și nici nu costă parale.

Câți din d-vostre aveți pomët?

— Patru.

Bine! Apoi cei patru să-și îngrijescă și să-și curețe pometele bine, ca să rodescă, er ceilalți vor trebui mai întâiu să-și crească oltuanii bunii, era până atunci vor trebui să-și ajute cu mure, smeură și altele de acest soi, căci și din aceste, ca și din pome, se poate face vin. Și vinul acesta, omenii bunii, este o beutură așa de bună, alasă și sănătosa, cum nu mai este alta pe fața pământu-

lui. Dera, ca să știți cum se face acest vin, să veniți de acuma în Dumineci și sərbătorii și inacele zile, când din întâmplare nu aveți mult de lucru, la mine și eu vă voi învăța.

Și așa am și făcut. Noi mergeam la el tot-deuna, când ne da mâna, și el ne-a învățat cum se altoesc pomii și cum se face vinul din pome. Noi l'am ascultat și ni-am sădit pomete, era din pome ne făceam vin, și cum i-am dat de gust, am vădit că-i bun și acuma asta-i beutura noastră și, nu să mă laud, eta acesta-i numai de un an, dera am unul și mai vechiu.

— Femeie, en adă de cel mai vechiu. Femeia a adus vinul și ni-l'a turnat în pahare, dera când l'am beut, apoi drept să vă spun, mi-am pus de când să nu beu nici eu altă beutură, decât numai din vin din pome.

— Ei ce dicit, domnule?

— Mulțămim, bade Costantine, mai bun nu se poate, nici vinul din Odobesci nu-i mai bun ca acesta. Au toți aici în sat vin de acesta, căci pomete văd mai la totă casa?

— Mai toți, er cari n'au, il capeta cu 15 cr. seu cel mai vechiu cu 20 cr. ocaua dela Toader Cimpoeș, căci el face anume de vëndut. Acuma să-ți povestesc mai de parte.

Când ne-am prins noi de acest lucru, vor fi acuma vr'o 15 ani, eram după cum ți-am spus numai vr'o 50 de omenii. Și a început a ne merge ca din apă și am început a ne prinde vădend cu ochii, er ceilalți vădend, că ne merge nouă acuma mai bine, nu știu, de ciudă ori din care pricină, au început să bea și mai tare. Cât despre preotul, el n'avea cap să se arete pe drum, așa o ciudă avea toți pe densul. El însă n'a încetat și nici noi nu ne-am lasat amăgiți. De bună sémă ceilalți cerca felurii și chipurii de a ne amăgi. Ba și cărșmarii au ieftinit rachiul cu un crucer la singeap, dera noi nu ne-am dat. Cu atata mai mult beau ceilalți. Acesta nebulnelă însă n'a ținut multă vreme.

Precum un foc, care se stinge, mai isbucnesce odata o pară, dera acesta curend se trece, așa și nebulnela lor n'a ținut mult. Pilda bună atrage, acesta-i drept. Și ei atrași de pilda noastră ca prin minune, unul după altul, au început a-se pocăi, a merge la preotul, a-se făgădui, că voesc să se facă și ei omenii detrebă, precum suntem noi și a se ruga, ca să-i insemne și pe densii în cartea în care ne-a insemnat pe noi.

Preotul îi primea cu blândete și le spunea și lor povețe, pe cari ni-le spuse și nouă. Ei umblau după aceea regulat la preotul și umbla și la biserică și preotul îi învăța acasă și ne cuvânta și în biserică, și a crescut numărul nostru până într'un an la 300.

De aci înainte satul a prins aripi și a înaintat și înainteză până astăzi, încât stai să nu-l mai cunosc: case frumoase, omenii cu stare bună, biserică și școlă pomposă, gândesci că-i un orașel.

Poesii populare.

Din „Poesii populare despre Avram Iancu“, adunate de S. Fl. Marian.

Iancu și Turdenii.

Strigă Bărnăț din Sibiu,
Că Ardeliu nu-i pustiu.

Strigă Iancu dela munte:
Nu te teme mēi Arsinte,
Că și eu viu dela munte
Cu opt mii și nouă sute!
Și când Iancu'ncaica
Și spre Turda că-mi pleca
Tota Turda tremura.

Turdenii din graiu graia:

— Iancule, Măria ta!
Lasă Turda n'o prada,
Că ce-i cere noi ți-om da,
Ți-om da bani cu ferdela
Și galbenii cu mierța!

Iancu că le cuvânta:
— Nu-mi trebe nimic să-mi dați,
Numai legea s'o lăsați!
Turda eu nu voi prada,
Legea voi de veți lăsa:
Dōmnele și fetele
Să-și țipe mănusele
Și să-și țese pânzele,
N'astepte, leneșele,
S'o țesă Românele!
Ear' iobăgia luați
Și lângă Blaj o'ngropați!
Astfel dacă voi veți face
Vă dau la toți bună pace!

Iancu lângă Clușiu.

Pe delul Feleacului
Merg feciorii Iancului.
Iancu-i comandeză bine:
— Haideți feciori după mine
Să luăm tunuri de fag
Și să dăm în Clușiu cu drag!
Er' când Clușiu l'a zărit
Iancu din grai a grăit:
— Stați feciori să ne-aruncăm
Și tot Clușiu să-l luăm,
Și pe und-om trece noi
Sângele-a curge șiroiu,
N'a fi n'albă, și nici earbă,

tere a tobelor, transpörte lungi de caré cu scări pe cari zăceau pe pae nobili maltratați, ducându-i cătră ai lor spre M.-Oșorheiu; după acestea transpörte o trupă a unor strigoi în statură de om legate ca sacrificii ale rășbunării; toate acestea dădură o iconă de felul căreia Reghinul n'a vădit nici când.

Iritațiunea acestor zile se mări încă prin un atentat îndreptat contra vieții lui Urban, ai căruia făptuitori însă nu se putură descoperi. Urmarea acestui atentat a fost, că Urban a luat prin garda opidană toate armele și munițiunea dela Maghiarii locuitorii în Reghin.

Posițiunea lui Urban în Reghin deveni din zi în zi mai critică. Mai neodihnit ca până acum, nu pută ajunge alt rezultat, decât că prindea tot mai mulți Sécui răniți. În urmă și liferarea pâinei necesare îi fu denegată din partea orașului M.-Oșorheiu, ba până acolo au ajuns că înșiși orașenii Reghinului își împărșiră pânea au apărătorii lor români. Odată tocmai după ce să ridicară în piața orașului șetrii (corturi) de scânduri, unde avea de a se împărșii hrana, cu totul pe neașteptate masa cu corturi cu tot fură „deodată măturată“.

Acosta se întâmplă astfel: Sécuii, cari erau adunați lângă Ayagfalva înarmați cu pusei și lancei, împreună cu infanteria și cavaleria grănițerilor sécui, au pleat spre Reghin, trecend prin M.-Oșorheiu, unde se alăturară la ei voluntarii și husarii kossuthiști. — Scopul lor era să alunge pe Urban de-acolo și de-a pedepsi orașelul pentru-că l'a primit.

Se întâmplase adevă, că Sécuii, cari erau adunați lângă Agyagfalva, înarmați cu pusei și lancei, împreună cu infanteria și cavaleria grănițerilor sécui, — mai alăturându-se la ei și voluntarii și husarii kossuthiști, — plecară spre Reghin cu scop ca pe Urban să-l alunge de-acolo, er orașelul să-l pedepsescă pentru că l'a primit.

Se întâmplă primul atac în 30 Octomvre 1848 lângă Șarpatoc. Un despărțământ de cordoniști, după o vitejescă apărare și grele perderi, ce le îndură aci, încungiuirând pe inamicul neasemnat mai numeros, s'a retras spre Sântiōna. Aci urmă în 31 Octomvre a doua bătălie, care avu sfârșit nefavorabil pentru imperiali.

Urban nici acum nu considera Re-

ghinul ca periclitat. El spera ajutor, ca așa să ajungă peste Oșorheiu la Clușiu. Urban însă se înșelă în judecarea situațiunei și Sécuii inimicii înaintară tot în ziua aceea până în apropierea Reghinului. Acum a început să vadă și Urban, că nu va fi posibil a sta în fața inamicului, care era cu mult mai mare în număr, der totuși se declară gata a se apăra până la ultima picătură de sânge la cas, decă i s'ar da speranță sigură la un sprijin din partea gardei opidane. Oficerii, se înțelege, au promis ajutorul lor pe viață și pe mörte, der situațiunea se schimbă când gardiștii opidani începură a se opune și a fugi părăsindu-și stindardul. Nici nu-i mirare, căci garda opidană numai în momentele din urmă primi anumite pusei cu bacionete, der și acestea în cea mai mare parte nu se puteau folosi. Mai bine era, decă Urban ar fi lăsat, ca în timpul scurt de-o nopțe cetățenii să-și vadă de asigurarea familiilor și ascunderea averilor lor...

Până aci din textul autorului sas. De aci înainte densul vorbesce despre re-

tragerea din Reghin a lui Urban și a trupelor sale, la cari se alăturară și o mare parte din locuitorii orașului și apoi despre devastarea înfiorătoare a acestui oraș de cătră Sécui. Dintre locuitorii rămași în oraș, s'a trimis o deputațiune în lagărul inamicului pentru a se ruga să fiă cruțat orașul. Conducătorul avangardei, colonelul Dorschner dize, că Reghinul trebuie să depună numai decât 50,000 flor., pe lângă asta să predea în timp de 6 ore toate armele și după alte 6 ore pe toți agitatorii. La asta ceru să i-se aducă răspuns în timp de o jumătate de oră. Unei a doua deputațiunii, care fu trimisă pentru a se ruga să nu pretindă așa mult dela oraș, îi răspunse Berzenzei cu poruncă înoită și categorică, că suma de 50,000 fl. orașul are s'o depună în termin de 4 ore, afară de acesta, să stea cu mâncare gata pentru 20.000.

Urmeză după acestea amănunte din măcelurile și barbariile săvărșite de Sécui, ale căror sălbătécii și barbarii sunt în genere cunoscute.

Numai sânge până'n barbă;
Nu sânge de copii mici,
Ci tot sânge de voinici,
De voinici micuți și mari,
De cătane și husari!

Iancu și Domnii.

Trece Iancu pe la stână
Cu pușca plină pe mână,
Orî de-i plină, orî de-i gôlă
Domnii fug de se omôră.
De când Iancu e'mperat
Domnii'n pat nu s'au culcat
Nici la masă n'au cinat.
Când s'arată Iancu'n dél
Fug toți Domnii din Ardél;
Când îl vîd pintre butuci
Fug nebuni, fără păpuci!

Iancu și Codru.

Spune cucu codrului,
Că Iancu-i sub pôla lui.
Codru-i răspunde sêtos:
Las' să fie sănêtos!
Frunză verde din livede,
Cât Ungur, câtă poede
S'aruncară după noi
Ca și lupii după oi,
N'o sciau, nici n'o credură,
Până ce n'o și vedură
Tăria Românilui
Pe valea Căianului!
— Iancule, Măria vóstră,
Roit'a pădurea nóstră,
S'au umplut vale și cóstă!
— Măi voinice dela oi
Nu purta grijă de roiu
Până ce-s și eu cu voi!

Oastea Iancului.

Pe drumul Bělgradului
Merge óstea Iancului.
Iancu merge tot cântând,
Oastea urmêză horind,
Că-s cătane voinicele,
Merg cu voe'n bătăi grele.
Colea pe din jos de deal
Vine óstea lui Orbean,
Mai în jos pe lângă vale
Vine și-a lui Niculae.
Și de-acum până'n veciă
Tot Românilui se o scie,
Să se lupte strămoșesce
Și să salte voinicesce!

P O V E Ţ E.

Mierea contra bólei de ochi. In Anglia de curênd o femeia de 58 ani, avênd albêtă, a fost vindecată așa, că mai întâiu i-a curătit albêtă și apoi i-a picurat în ochi în trei rënduri miere de albine. O fôia americană de albinărit scrie, că mierea e o bună doftoria contra aprinderii de ochi. După această fôia, se iau câțiva picuri de miere, se topeșe în apă și din această soluțiune se picură câte 3—4 picuri de câte 4—5 ori pe zi în ochiul aprins; după câte-va zile, făcênd astfel, pericolul este delăturat.

Cum se durmim. Puțini ómeni sunt, cari se gândesc la aceea, că ce influniță are asupra sănêtății modul cum zace trupul în timpul somnului. Când durmim se nu ne fiă așternutul sub cap mai înalt de 6—7 centimetri. Acoperemêntul se ajungă numai până la barbă, gura și nasul se rămână libere și odaia se fiă cât se pôte mai bine aerisită. Dêcă capul e prea ridicat și umerii stau plecați înainte, așa că barba ajunge pe piept, atunci coșul peptului se strînge, prin ceea ce se împedecă respirația plămânilor. Mai higienic este a durmi pe partea dreptă, deore-ce zăcênd pe partea stângă inima este conturbată în ac-

țiunea sa, pe spate rinichii se prea încaldesc, ér durmind cu fața în jos, se împedecă respirația.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Despre nebuniile modei.

Până acum fôrte mult s'a scris, dér în general truda puțin succes a avut. Diarul „Grazer Tagebl.“ în numărul său din 16 l. tr. scrie, între altele, următorele rënduri interesante: Imbrăcămîntea nóstră încă apărține higienei sănêtății, deore-ce scutesce corpul de răceli, ploii, călduri prea mari etc. Acest scop însă nu se ajunge prin încălțăminte prea strîmte și prea ascuțite, cari causêză beșic, bătături, degete strîmbe etc. Călcaiele prea înalte sunt vătămătore mēduvei spinării, strîmbă șira spinării și prin acêsta, cu deosebire sexului femeesc, îi pricinuesc mare stricăciune și multe naceri grele provin din cauza acêsta. Ciorapii și legătorele prea strînse au ca urmare rēcêla cronică a picórelor și sgăr-ciuri.

Mai mult strică corsetul, care este o invențiune a Reginei Elisabeta, pentru a-și ascunde scăderea ei. Acest mare dușman al sănêtății îmbolnăvesce cu forța multe ființe, de-ore-ce prin stringerea cu corsetul se apasă plămânii și circulația sângelui este împedecată, ér stomacul nu pôte să-și desvólte regulat activitatea sa, din care causă se nasc o mulțime de bóle. Hainele prea strînse pe trup sunt contra sănêtății. Gulerile prea strîmte fac să amortescă gâtul, ér în urma acêsta răcindu-se sângele, se nasc mulțime de bóle de cari însēmatrozii sunt scutiți.

Acațul (salcâmul) arbore otrăvitor.

Acațul, numit și salcâm, care împodobesce grădinile și parcurile și cu florile lui umple aerul de miros plăcut, a fost socotit până acum cu totul nesticăcios, ba chiar ca folositor, deore-ce pe unele locuri, cu frunzele lui amestecate cu faină sau tărițe se hrănesc gălilele. Acest arbore însă, în urma mai multor cercetări, s'a aflat, că pentru cai el este otrăvitor. Modul cum s'a aflat, că acațul este arbore otrăvitor, după revista „Noul veac“ din Bucuresci, s'a întemplat ast-fel:

La regimentul de dragoni Nr. 26 al armatei franceze, pe când era în garnisonă în Dijon (Francia), de-odată pieriră 6 cai, fără să se pótă sci apriat cauza.

Escadronul Nr. 3 din acest regiment făcuse mai multe zile manevre în împrejurimile Dijonului și după o nópte petrecută într'un sat, escadronul a plecat de dimineața, toți caii aflându-se bine; îndată însă unul din ei cade mort pe drum, apoi al doilea, al treilea și în fine periseră 6 cai și toți caii căduți făcuseră la gură spumă. Colonelul regimentului a făcut cercetare, medicii veterinari au dis, că caii ar fi murit din cauza ovésului, fiind acesta rên. Acêsta însă nu s'a putut întempla, de-ore-ce toți caii au mâncat un fel de ovés și atunci ar fi trebuit să móră mai mulți cai, sau cel puțin să se îmbolnăvesc și alții. Lucrul a rēmas neexplicabil.

Intr'o'zi un domn dela țêră plêcă cu trăsura cu patru cai la Paris. Fiind calea până la Paris cam lungă, în drumul său s'a oprit la un birt dintr'un sat, ca să poposescă peste nópte. Vizitiul a despărțit 2 cai de ceilalți printr'o stănógă făcută dintr'o prăjină de acat (salcâm), care era încă verde și acoperită cu cójă. Peste nópte caii róseră cójă lemnului de salcâm. A doua zi ei periră, făcând la gură spumă multă. Domnul, căruia i-s'a întemplat acêsta pagubă, cetind prin diare de pierirea celor 6 cai din regimentul nr. 26 de dragoni, a scris colonelului acelui regimet despre cele întemplate cu caii săi, precum și bănuelile sale în acêsta privință.

Colonelul a făcut o nouă cercetare, prin care s'a constatat pe deplin, că caii, cari muriseră au ros cójă unor salcâmi, ce se aflau în apropiere.

După acêstea s'a făcut o probă cu crengi de salcâm într'o scólă de farmacia

și s'a extras din ele o otravă fôrte tare, din care se vede, că într'adevăr salcâmul (acațul) conține materii veninoșe.

POSTA REDACȚIUNELI.

D-lui I. în H. Corespondența ar fi bine scrisă, dér a-ți nitat să ține și éra de proverbul: „Ajunge o bătă la un car de ôle“.

Căendarul sêptemânei.

MARTIE. are 31 zile. GERMENAR.

Dilele	Căend. Iul. v.	Căend. Greg.
Dum.	26 Arh. Gavril	8 Florii. Adalb.
Lunî	27 Cuv. M. Matrona	9 Maria Clem.
Martî	28 Hilariu	10 Danil
Merc.	29 P. Marcu	11 Leone
Joi.	30 P. Ioan d. Scărar.	12 Julius
Viner.	31 C. Ipate ep. Gan.	13 Vinera pat.
Sâm.	1 C. n. Maria Eug.	14 Iustinus

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
Din 6 Aprilie 1900

Măsura său greutatea	Calitatea.	Valuta austr. Kor. îl.
1 H. l.	Grâu cel mai frumos	11 60
„	Grâu mijlociu	11 20
„	Grâu mai slab	11 —
„	Grâu mestecat	9 —
„	Sécara frumoasă	7 60
„	Sécara mijlocie	7 20
„	Orz frumos	6 80
„	Orz mijlociu	6 40
„	Ovăs frumos	5 —
„	Ovăs mijlociu	4 40
„	Cucuruz	8 60
„	Măian	8 60
„	Mazăre	14 —
„	Liute	20 —
„	Fasole	9 20
„	Sēmēnță de in	25 —
„	Sēmēnță de cânepă	10 —
„	Cartofi	1 90
„	Mazărice	— —
1 kilă	Carne de vită	88 —
„	Carne de porc	92 —
„	Carne de barbăse	— —
100 kil.	Său de vită prospăt	50 —
„	Său de vită topit	72 —

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Aprilie 1900.

Renta ung. de aur 4%	97.25
Renta de corône ung. 4%	93.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	101.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	88.60
Bonuri rurale ungare 4%	92.80
Bonuri rurale croate-slavone	93.75
Impr. ung. cu premii	164.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.25
Renta de argint austr.	99.25
Renta de hârtie austr.	99.10
Renta de aur austr.	98.50
Losuri din 1860.	136.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	127.15
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	181.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	227.—
Napoleoniori	19.26
Mărci imperiale germane	118.65
London vista	142.90
Paris vista.	96.42 1/2
Rente de corône austr. 4%	99.95
Note italiene.	90.20

Cursul pieței Brașov.

Din 6 Aprilie 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.90	Vënd.	18.94
Argint român. Cump.	18.70	Vënd.	18.80
Napoleoniori. Cump.	19.10	Vënd.	19.18
Galbeni Cump.	11.20	Vënd.	11.30
Ruble Rusesci Cump.	253.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	118.40	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	21.40	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Têrgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 2 Aprilie de 33,377 capete, la 3 Aprilie au intrat 486 capete și au eșit 279 capete, rămânând la 4 Aprilie un număr de 33,587 capete.

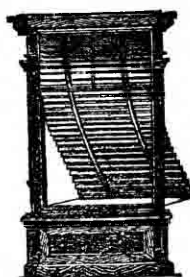
Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Jaluzii patentate de lemn,

în diferite colorii, cu ulei, fin lacheruite, din lemn rezonanț

Rolete de ferestri din vergelețe de lemn,

și diferite țesături Gradl, Damast, Wat-terproof, cele mai noue mostre

3 3 **liferéză ieftin și montate gata**

SERVATIUS & GRAEF Brașov.

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cută este provédută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioșe la stomach și pântecoș, în contra căreilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll. Franzbranntwein-ul și sarea este fôrte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de gôldină și reumatism și a altor urmări de rēcêla Prețul unei stiole originale plumbate, Corône 1.80.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Corône 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provédută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuêză gîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se ceră anunit preparatele provédute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Keilemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

